

Muzenstraat 61
Postbus 16107
2500 BC Den Haag
telefoon (070) 888 12 12
fax (070) 888 12 80
www.ipo.nl

Aan de minister van Economische Zaken, Landbouw
en Innovatie
Postbus 20101
2500 EC 's-GRAVENHAGE

Interprovinciaal Overleg

uw brief van ---	uw kenmerk ---	ons kenmerk MIL 04459a/2011	datum 28 februari 2011
onderwerp Ruimtelijke reservering windenergie in de provincies			

Geachte heer Verhagen,

Graag bieden wij u namens de twaalf provincies het overzicht aan van de ruimtelijke reserveringen die zij hebben gemaakt voor het inrichten van windenergieparken op land (**bijlage**). Zij vormen voor u de basis voor het opstellen van uw Rijksstructuurvisie windenergie.

De provincies kunnen over een deel van deze reserveringen resultaatafspraken aangaan in het kader van een realisatienorm van de Crisis- en Herstelwet. Dit gaat om een vermogen van 3.356 MW dat volgens de huidige verwachting al ruim voor 2020 kan staan.

Het vermogen van 3.356 MW is onvoldoende om de gezamenlijke ambities van rijk en provincies van 14% duurzame energieproductie uit windenergie in 2020 neer te zetten.

De potentie aan opgesteld windenergievermogen waarvoor provincies ruimtelijke plannen hebben gemaakt, is groter dan het aanbod dat gekoppeld is aan de realisatienorm. Het biedt een perspectief om de bijdrage van windenergie aan de nationale doelstelling voor duurzame energie in 2020 waar te maken. De provincies hebben de ambitie om deze potentie te helpen realiseren in hun plannen opgenomen. De realisatie is vrijwel geheel afhankelijk van de ruimtelijke en financiële randvoorwaarden die het rijk opstelt om dit voor elkaar te krijgen. Omdat de provincies geen invloed hebben op deze randvoorwaarden, willen zij pas afspraken maken over een wettelijke realisatienorm als het rijk de randvoorwaarden voldoende heeft vastgesteld.

Rijksstructuurvisie

Provincies verwachten dat een Rijksstructuurvisie windenergie op land de uitgangspunten van de plaatsingsvisie uit de voorgenomen en vastgestelde provinciale ruimtelijke plannen overneemt, zoals 24 juni 2010 is afgesproken met de toenmalige minister Huizinga van VROM. Om de provinciale regie te behouden mag een Rijksstructuurvisie geen aanvullende gebieden, eisen aan gebieden of aanvullende beperkingen aan de provincies opleggen. Op deze manier leidt de Rijksstructuurvisie tot een heldere rolverdeling die overeenstemt met de uitgangspunten van het regeerakkoord waarin de ruimtelijke inpassing van windparken een kerntaak van de provincie is.

Inlichtingen bij : drs. M.A. (Marten) van der Gaag
Doorkiesnummer : (070) 888 12 17
Bijlagen : 1

Provincies spelen de leidende rol in het planproces en zij verwachten een faciliterende rol van het rijk als de Rijkscoördinatie en rijksinpassingsplanprocedures van toepassing zijn. Deze helderheid voorkomt ook onnodige vertraging bij de uitvoering van bestaande plannen en projecten. Ook verwachten de provincies dat de rijksstructuurvisie de ruimtelijke knelpunten oplost die door regelgeving van verschillende departementen is ontstaan, zoals rond laagvliegroutes, plaatsing bij infrastructuur (dijken, snelwegen, vaarwegen, spoorwegen en vliegvelden), de radarproblematiek, de vergoeding voor gebruik van rijksgronden en passende wetgeving om de bestaande windparken op te schalen en te herstructureren. Wij verwachten ook dat het rijk de regie voor plaatsing van windparken overlaat aan de provincies.

Ruimtelijke reserveringen windenergie op land

De provincies hebben in hun ruimtelijke plannen voldoende ruimte gereserveerd, of zullen dat binnenkort doen, om de substantiële bijdrage te realiseren die van windenergie op land wordt verwacht om 14% duurzame energieproductie in 2020 te halen.

De provincies kunnen zich nu verbinden aan een realisatienorm van tenminste 3.356 MW windenergie op land, uiterlijk in 2020:

Provincie	Minimum opgesteld vermogen in 2020
Fryslân	174 MW
Groningen	750 MW
Drenthe	200 MW
Noord-Holland	500 MW
Flevoland	720 MW
Overijssel	80 MW
Gelderland	102 MW
Zuid-Holland	230 MW
Utrecht	50 MW
Zeeland	300 MW
Noord Brabant	220 MW
Limburg	30 MW
Totaal	3.356 MW

De concrete ambities in de provinciale ruimtelijke plannen tellen bij elkaar nu al op tot ruim 5.500 MW. Indien het rijk snel nieuwe wetgeving ontwikkelt, die het mogelijk maakt om in Flevoland, Noord-Holland en Fryslân oude molens te saneren voor de benodigde herstructurering, ligt een doorontwikkeling naar 6.000 MW in het verschiet.

Voorwaarden voor de realisatie van windenergie

Het is voor de provincies nu onmogelijk om bindende afspraken over een realisatienorm hoger dan 3.356 MW voor 2020 te maken. De financiële en ruimtelijke voorwaarden van het rijk bieden nu te weinig perspectief op daadwerkelijke realisatie van concrete plannen. Zolang het rijk over deze punten geen kaders vaststelt, kunnen provincies zich niet binden aan een hogere realisatienorm in het kader van de Crisis- en Herstelwet. Op hoofdlijnen betekent het de provincies vragen dat:

1. Het rijk ruimtelijke knelpunten en belemmeringen binnen afzienbare termijn wegneemt en de provincies voldoende ruimte biedt om windenergieprojecten tot stand te brengen;
2. het rijk een betrouwbaar en helder financiële kader opstelt en dit ook gedurende de gehele periode in stand houdt;
3. het rijk wetgeving ontwikkelt die het mogelijk maakt om bestaande windparken te herstructureren en te moderniseren; en
4. diverse terreinbeheerders (waterschappen, natuurbeheerders, defensie, Rijkswaterstaat) voldoende meewerken aan het opzetten van windenergieprojecten.

Concrete vragen aan het rijk

De provincies zetten zich in om de regle over de windenergieprojecten te voeren. Dit geldt zowel voor de projecten van meer dan 100 MW die onder de rijkscoördinatieregeling vallen als voor de projecten van 5 – 100 MW die onder de provinciale coördinatieregeling vallen. De provincies kunnen pas bindende afspraken maken over windenergietaakstellingen indien duidelijk is dat er

mogelijkheden zijn om de afspraken waar te maken. Daarom willen wij bindende afspraken maken met het rijk over randvoorwaarden:

1. *Stabiele stimuleringsregeling*

Sinds eind oktober 2010 is de mogelijkheid om SDE-subsidie aan te vragen gesloten zonder dat duidelijkheid over de voortzetting is. Dit heeft op het laatste moment tot een stortvloed aan aanvragen geleid. Er liggen op dit moment meer subsidieaanvragen dan er middelen beschikbaar zijn. Dit betekent dat voor een aantal projecten die al volledig vergund zijn grote onduidelijkheid over de realisatiekans is ontstaan. Dit trekt een zware wissel op de nog te plegen Inspanningen om nog nieuwe projecten in procedure te brengen in het kader van de SDE+ regeling. Zolang bestaande en volledig vergunde projecten niet gerealiseerd worden door het ontbreken van subsidie kan niet ingestaan worden voor de realisatie van de extra MW's, omdat het regionale bestuurlijke draagvlak in dat geval ontbreekt.

2. *Oplossen van de radarproblematiek*

De belemmeringen op het gebied van de radarverstoring worden opgeheven. Deze spelen in verschillende provincies. Concrete voorbeelden van projecten die alleen vanwege radarproblematiek vastlopen, spelen bijvoorbeeld in de kop van Noord Holland en in Gelderland (Herwijnen) waar de radarpost van Luchtverkeersleiding Nederland al lange tijd een besluit ophoudt. De ministeries van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) en Infrastructuur en Milieu (I&M) zouden zich inzetten om met oplossingen te komen, maar dit heeft nog steeds geen resultaat opgeleverd.

3. *Bouwen in de waterkering en langs infrastructuur*

De beleidsregel voor het bouwen in de waterkering is buitengewoon star. Er is geen enkele mogelijkheid voor het verlenen van ontheffingen, zelfs niet als aangetoond wordt dat er door de bouw van een windturbine geen verslechtering van de veiligheid van de waterkering ontstaat. Op een aantal plaatsen bieden waterkeringen goede mogelijkheden voor de bouw van windturbines en het realiseren van extra opgesteld vermogen. Eind januari is op initiatief van het IPO een bijeenkomst georganiseerd om de mogelijkheden voor plaatsing van windmolens op of dicht bij dijken te onderzoeken. Rijkswaterstaat en de Unie van Waterschappen hebben op deze bijeenkomst toegezegd de mogelijkheden hiertoe uit te zullen werken op korte termijn. Dit zou aanzienlijke verruiming van de mogelijkheden voor windenergie opleveren die goed aansluiten bij de landschappelijke plannen van de rijkslandschapsarchitect.

Hetzelfde geldt voor de aanleg van windparken bij (rijks)wegen.

4. *Capaciteitsproblemen elektriciteitsnetwerk en voorrang voor duurzame energie*

Op veel plaatsen in Nederland heeft het hoogspanningsnetwerk onvoldoende capaciteit om het (toekomstige) aanbod aan elektriciteit van windenergie te transporteren. Concreet speelt dit bijvoorbeeld in Noord-Holland en in West-Brabant waar een 380kV-leiding zal worden aangelegd. In afwachting van deze nieuwe infrastructuur heeft Tennet laten weten met congestiemanagement te werken. Als het aanbod van elektriciteit te hoog is voor de netcapaciteit worden de windturbineparken als eerste stilgelegd. Dit heeft een dermate ongunstig effect op de rentabiliteit dat initiatiefnemers hoogst waarschijnlijk hun investeringen in windturbineparken uitstellen.

Naast de aanleg van een goede infrastructuur voor hoogspanningsnetwerken kan ook de inrichting van regionale slimme-energienetwerken (smart-grids) helpen om het probleem van een fluctuerend energieaanbod op te vangen.

5. *LOFAR (radioastronomie)*

In Drenthe zal de wetenschappelijke infrastructuur van het LOFAR-project (ruimtewaarnemingen door middel van radioastronomie) het lastig maken een aantal windenergie-initiatieven uit te voeren. Het is nog onduidelijk of hiervoor een oplossing kan worden gevonden.

6. *Aanpassen omgevingsrecht voor effectiever opschalen en herstructureren*

Fryslân, Noord-Holland en Flevoland willen hun huidige windareaal moderniseren door herstructurering. Herstructurering is nodig omdat het bestaande areaal voor 2020 is verouderd en om een landschappelijke kwaliteitsslag te maken. Herstructurering zorgt ervoor dat minder, maar grotere turbines de oude molens vervangen. Dit levert ook een verbetering op van de gewenste landschappelijke kwaliteitsslag. Op dit moment biedt het omgevingsrecht niet de mogelijkheid om de herstructurering af te dwingen. Gezamenlijk onderzoek van deze provincies en uw ministerie heeft aangetoond dat de benodigde wetgeving ontwikkeld kan worden. Dit traject kan starten in het kader van de rijksstructuurvisie.

7. *Aanpassen vergoedingssystematiek Rijksvastgoed- en ontwikkelingsbedrijf (RVOB) voor gebruik van rijksgronden*

Het RVOB heeft een vergoedingssystematiek ontwikkeld voor de plaatsing van windturbines op rijksgronden. Deze systematiek leidt er toe dat voor een grote turbine (3MW) een vergoeding van 50.000 euro per jaar moet worden betaald. Voor een park van tien windturbines betekent dit over de levensduur van twintig jaar een bedrag van tien miljoen euro. Dit maakt het lastiger om een sluitend financieel plan te maken zonder een beroep te doen op (extra) subsidie. De provincies pleiten dan ook om dit systeem aan te passen, eventueel in samenhang met de aanpassing van stimuleringsmaatregelen voor duurzame energie.

Realisatienorm in de Crisis- en Herstelwet

De provincies hebben in de afgelopen jaren een leidende rol gespeeld in het behalen van de Nederlandse doelen voor duurzame energie. Zij hebben de ambitie om dit te blijven doen, maar willen hun menskracht en middelen daarvoor zo effectief mogelijk inzetten.

In de Crisis- en Herstelwet is voorzien in een realisatienorm die taakstellend zal werken naar provincies bij de uitvoering van windenergieprojecten. Op dit moment zijn de randvoorwaarden die het rijk biedt bij de realisatie van windenergie te onduidelijk om een taakstelling effectief op te leggen. Het kan leiden tot onnodige bureaucratie voor provincies als zij worden gedwongen om met onrealistische projecten aan de slag te gaan.

Wij zijn van mening dat de planologische reserveringen die zijn gedaan door provincies en de nieuwe wetgeving voldoende garanties bieden en gelijkwaardig zijn aan een realisatienorm.

Graag hebben wij op korte termijn overleg met het rijk over de wijze waarop deze realisatienorm in de desbetreffende Algemene Maatregel van Bestuur gestalte krijgt. Daarbij staat voor de provincies centraal dat de realisatienorm niet wordt gebaseerd op het aantal vergunde Megawatts in de provincie. De provincie gaat niet over het neerzetten van windturbines, maar over het ruimtelijke inpassen van turbines en eventueel het coördineren van de vergunningverlening en het opstellen van inpassingsplannen. De realisatienorm mag er evenmin toe leiden dat het rijk windlocaties aanwijst buiten de uitgangspunten van bestaande provinciale structuurvisies.

Oplossingen samen uitwerken

Wij verwachten dat een intensieve samenwerking tussen rijk, provincies en gemeenten zal bijdragen tot een succesvolle realisatie van windenergie. Daarbij staat centraal dat we op alle niveaus samenwerken tussen rijk, provincies en gemeenten. Dit vraagt van het rijk een zorgvuldige inzet van de Rijkscoördinatieregeling in samenwerking met provincies, en eenzelfde houding van provincies naar gemeenten met de Provinciale coördinatieregeling.

Een eensluidende brief is gezonden naar uw collega, mevrouw drs. M.H. Schultz van Haegen, minister van Infrastructuur en Milieu (I&M). Wij stellen het op prijs om in de komende maanden samen met u en uw collega van I&M te werken aan de basis van een effectieve samenwerking voor een goede inpassing van windenergie op land in de Nederlandse provincies.

Met vriendelijke groet,
INTERPROVINCIAAL OVERLEG

drs. G. Beukema
algemeen directeur

